

اعضای محترم شورای نگهبان

سلام علیکم؛

احتراماً اظهار نظر مشورتی و گزارش کارشناسی مرکز تحقیقات پیرامون موارد ذیل به حضور تقدیم

می‌گردد:

۱- طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

۱-۱- ایراد بند (۱) ناظر بر تبصره ماده (۱) از آن لحاظ که مشخص نیست که منظور از حیطه

اختیارات، اختیارات هر یک از نمایندگان است یا مجلس؟ همچنان ابهام باقی است.

۱-۲- عموم ماده (۲) در مورد دستگاههایی که مجلس بر آنها نظارت ندارد در مورد مجلس خبرگان

رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای نگهبان برطرف گردیده ولی در مورد بقیه موارد

مطروحه از جمله شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیأت‌های عمومی دیوان عالی کشور، دیوان عدالت

اداری و نیز سایر دستگاههایی که مطابق قانون اساسی و قوانین دیگر حق وضع مقررات دارند، باقی

است. لذا همچنان با اصول ۵۷، ۱۰۹، ۱۱۰ و ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت دارد.

۱-۳- ایراد وارد بر جزء (۱-۵) ماده (۳) به لحاظ اینکه شناسایی و انتشار موارد نسخ برای مجریان و

قضات لازم‌الاتباع می‌شود، همچنان باقی است.*

۱-۴- ایراد وارده بر جزء (۱-۶) ماده (۳) به لحاظ اینکه نظارت بر سیاستهای کلی نظام را بر خلاف

بند (۲) اصل ۱۱۰ قانون اساسی به مراجع دیگر تفویض می‌کند برطرف نگردیده است.

۱-۵- ایراد وارد بر تبصره جزء (۱-۷) ماده (۳) مبنیاً بر ایراد وارده بر ماده (۲) همچنان باقی است.

۱-۶- نظر به اینکه در ماده (۴) هیچ اصلاحی صورت نگرفته است، ایراد شورای محترم نگهبان مبنی

بر مغایرت این ماده با اصول ۷۴ و ۱۰۲ قانون اساسی همچنان باقی است.

۱-۷- در مورد تبصره‌های ۱ و ۲ ماده (۴) ایراد وارده بر ماده همچنان باقی است؛ زیرا اخبار در مقام

انشاء، افاده الزام می‌کند. بنابراین اخذ استعلام برای هیأت‌رئیس ضروری است و این امر مغایر با اصول

۶۵ و ۷۴ قانون اساسی می‌باشد.

۱-۸- واژه «اجراء» در صدر ماده (۸) اصلاحی مغایر اطلاق اصل ۶۰ قانون اساسی به نظر می‌رسد و

* واژه «شخصی» به «مشخص» تبدیل گردد.

اصلاحیه ذیل ماده نیز از آن لحاظ که برای آرای نهادهای دیگر جنبه مشورتی قائل شده است، مغایر با اصل ۵۷ قانون اساسی می‌باشد.

۹-۱- از آنجا که تهیه دستورالعمل اجرایی برای قانون مستلزم تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی می‌باشد، و به لحاظ اینکه ماده (۱۱) اصلاحی بدون تعیین مرجع تصویب آیین‌نامه اجرایی، صلاحیت تصویب دستورالعمل اجرایی را بر عهده رئیس مجلس گذاشته است، لذا این اصلاحیه مغایر با اصول ۵۷ و ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

۱۰-۱- در سایر موارد، ایرادات شورای محترم نگهبان مرتفع گردیده است.

۲- لایحه موافقتنامه همکاری‌های گردشگری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لبنان دلایل توجیهی:

با عنایت به اینکه گردشگری زمینه‌ای مناسب برای تقویت درک متقابل و گسترش روابط دوستانه میان ملت‌ها و مایه ترغیب به شناخت بیشتر میراث تاریخی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری لبنان است و با توجه به اهمیت بسزای ایجاد تسهیلات و تمهیدات مربوط در تداوم، توسعه و ارتقای سطح مناسبات بین دو دولت، لایحه زیر برای طی مراحل قانونی به تصویب رسیده است.

براین اساس دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لبنان، موافقتنامه‌ای را در این خصوص امضا کرده‌اند که جایگزین موافقتنامه همکاری جهانگردی بین ایران و لبنان مورخ ۱۳۵۲ هجری شمسی (۱۹۷۳ میلادی) خواهد شد. البته دولت ایران دارای بیش از ۱۲ موافقتنامه دوجانبه در خصوص همکاری‌های گردشگری با سایر کشورهاست. علاوه بر این موارد، در بیشتر موافقتنامه‌های همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی، گسترش گردشگری مورد توجه قرار گرفته است.

موافقتنامه کنونی در جهت همکاری میان دو کشور در زمینه گردشگری منعقد شده است. این موافقتنامه با تأکید بر مقررات ملی مجال اجرا می‌یابد و با توجه به قلمرو مشترک در جهات گوناگون دو کشور امکان مساعدی را هم برای اتباع دو کشور و هم برای گسترش فعالیت سازمان‌های مربوطه فراهم می‌کند.

تعریف اصطلاحات:

- سازمان جهانی گردشگری: یا سازمان جهانگردی جهانی (World Tourism Organization) دارای اساسنامه‌ای مشتمل بر ۴۵ ماده و یک ضمیمه (مقررات مالی) است که در تاریخ ۵ مهر ۱۳۴۹ هجری

شمسی (۲۷ سپتامبر ۱۹۷۰ میلادی) در شهر مکزیکو تنظیم گردیده است. دولت ایران در سال ۱۳۵۰ رسماً به عضویت این سازمان در آمده است.

قوانین و مقررات مرتبط:

- قانون الحاق ایران به سازمان جهانگردی جهانی، مصوب ۱۳۵۰/۱۰/۲۰
- قانون موافقتنامه همکاری جهانگردی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لبنان، مصوب

۱۳۵۳/۳/۲۸

- قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۳

اظهارنظر کارشناسی:

در مقدمه توجیهی، از «سازمان جهانی جهانگردی» نام برده شده که ترجمه صحیح (World Tourism Organization) است، لکن در قانون الحاق ایران به سازمان، از عبارت «سازمان جهانگردی جهانی» یاد شده است.

ماده (۳)

اطلاق الزام دولت ایران به تقویت مشارکت گروههای گردشگری ایرانی در جشنواره های موسیقی و تئاتر و نیز رویدادهای ورزشی در کشور لبنان، مستلزم تأمل شرعی، مغایرت با بندهای مختلف سیاستهای کلی نظام در امور فرهنگی، از جمله بند(۲)، و سایر سیاستهای کلی تعیین شده از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی است.*

ماده (۱۱)

از آنجا که بر اساس ذیل این ماده، نسخ فارسی، عربی و انگلیسی این موافقتنامه از ارزش حقوقی یکسان برخوردار است و در صورت اختلاف، متن انگلیسی ملاک خواهد بود، عدم ارسال نسخه انگلیسی این لایحه، مانع از اظهارنظر نهایی راجع به این موافقتنامه است.

۳- طرح اصلاح ماده ۱۰۱ قانون شهرداری

ایرادات شورای محترم نگهبان مندرج در بندهای ۱، ۴، ۷، ۸ و ۹ مبنی بر مغایرت با قانون اساسی،

* بند (۲) قسمت (الف) سیاستهای کلی نظام در امور فرهنگی: «ایجاد جامعه‌ای سالم، اخلاقی، مبتنی بر ارزشهای اسلامی، فرهنگ‌مدار و شهروندانی آگاه، عزت‌مند و برخوردار از ملاکهای درستکاری و احساس رضایتمندی»

مرتفع گردیده است.

۴- لایحه ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی

دلایل توجیهی:

یکی از تجارب موفق دنیا در کاهش هزینه های تولید، افزایش درآمد و مهار بیکاری، استفاده بهینه از سرمایه فضای مسکونی خانوار، ایجاد و توسعه مشاغل و یا کسب و کار خانگی می باشد. با توجه به هرم سنی جمعیت کشور و نرخ بالای بیکاری جوانان، خاصه زنان جویای کار، طرح ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی به استناد اصل بیست و هشتم قانون اساسی، در راستای تحقق چشم انداز توسعه کشور در افق ۲۰ ساله و تامین امنیت و عدالت اجتماعی و فراهم کردن امکانات شغلی برای افراد جامعه تقدیم می گردد.

قوانین و مقررات مرتبط:

- اصل بیست و هشتم قانون اساسی
- سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی
- بندهای ۳۴ و ۴۳ سیاستهای کلی برنامه چهارم توسعه
- بند (ج) ماده ۲۱، بند (د) ماده ۹۵، بند (و) ماده ۱۰۱، بند (الف) ماده ۱۰۲ برنامه چهارم توسعه
- فصل چهارم و ماده ۱۸۸ قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۰۸/۲۹

اظهاری نظر مشورتی:

ایراد نگارشی: در قسمت اخیر ماده ۱ به جای عبارت " این گونه متقاضیان " باید عبارت " این گونه متقاضیان باشد " و عبارت فعلی از حیث مفهوم واجد ابهام است. عبارت " کسب و کار خوشه ای " در بند ۲ ماده ۲ از حیث مفهوم واجد ابهام است. با توجه به ترکیب شکل گیری ستاد موضوع ماده ۳، اگر اقدامات حمایتی در راستای گسترش مشاغل خانگی از امور تقنینی باشد این ماده مغایر اصل ۸۵ و در صورتی که از جمله مقررات اجرایی باشد با توجه به عضویت اعضای غیر وزیر و شناسایی حق رای برای آنها، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی به نظر می رسد.

ابهام: میزان اختیارات نماینده وزیر تعاون موضوع بند ۷ ماده ۳ با توجه به تمایز این بند با سایر بندهای مصوبه که تصریح به نماینده تام الاختیار وزراء اند مبهم به نظر می رسد.

ابهام: بند ۱۶ ماده ۳ از این حیث که مرجع تعیین دو نماینده ناظر موضوع بند مشخص نگردیده واجد ابهام است (مجلس شورای اسلامی یا کمیسیون اجتماعی).

بندهای ۱ و ۸ ماده ۴ از این حیث که متضمن وضع ضوابط و قواعد الزام آور و امور تقنینی است مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی به نظر می رسد.

ماده ۶ از آن جهت که موجب تحدید اختیارات و صلاحیت ها و مسئولیت های وزرا است مغایر اصل ۱۳۷ به نظر می رسد.

عبارت " شرکت سهامی خوشه ای " مذکور در بند ۲ ماده ۷ از حیث مفهوم واجد ابهام است.

عبارت " عوارض اداری و تجاری " مذکور در بند ۳ ماده ۷ از حیث مفهوم واجد ابهام است.

بند ۵ ماده ۷ از آن جهت که متضمن تفویض وضع ضابطه در رابطه با مالیات است مغایر اصل ۵۱ به نظر می رسد.

عبارت " بودجه سنواتی " از لحاظ اینکه آیا مقصود آن لایحه بودجه سالیانه است یا قانون بودجه، واجد ابهام است. در صورتی که مقصود از عبارت فوق قانون بودجه باشد این اختیار مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی به نظر می رسد.

ماده ۸ از آن جهت که متضمن وضع قواعد الزام آور است مغایر با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی به نظر می رسد. با توجه به اینکه در ماده ۱۰ بیان شده است " وزارت کار موظف است... آموزش های مهارتی و فنی مورد نیاز... معین و به تصویب برساند " اینکه چه موضوعی باید به تصویب برسد واجد ابهام است چرا که آموزشهای مهارتی قابل تصویب نیست.

استظهار از ماده (۱) و ابتدای سایر مواد بر آن مبنی بر الزام دولت به اعطای امتیازات و معافیت های مالی که منجر به افزایش هزینه های عمومی می گردد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی می باشد.

لازم الاجرا بودن مصوبات ستاد بر کلیه دستگاه های اجرایی که شامل نهادها و دستگاه هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری اداره می شوند، مغایر اصول ۵، ۵۷ و ۱۱۰ قانون اساسی می باشد.

۵- طرح اصلاح قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری

نظر به اصلاح ماده (۴) طرح مزبور به لحاظ اینکه محل تأمین هزینه های این طرح مشخص شده

است، ایرادات شورای محترم نگهبان رفع گردیده است.*

**۶- طرح برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجویان در دوره های تحصیلات تکمیلی و تخصصی
اظهار نظر کارشناسی:**

با توجه به حذف عبارت «و هرگونه سهمیه بندی جدید با تصویب مجلس شورای اسلامی می باشد» از انتهای تبصره (۲) بند (۵) ماده واحده، ایراد شورای محترم نگهبان مرتفع گردیده و لایحه فاقد ایراد تشخیص داده می شود. N0096

مرکز تحقیقات
ابراهیم موسی زاده

---

* تذکر: در صورتی که اصلاحیه مذکور منجر به تغییر در ارقام بودجه گردد، مغایر با اصل ۵۲ قانون اساسی خواهد بود.